

Gröna näringarna i totalförsvaret

Elina Jonsson

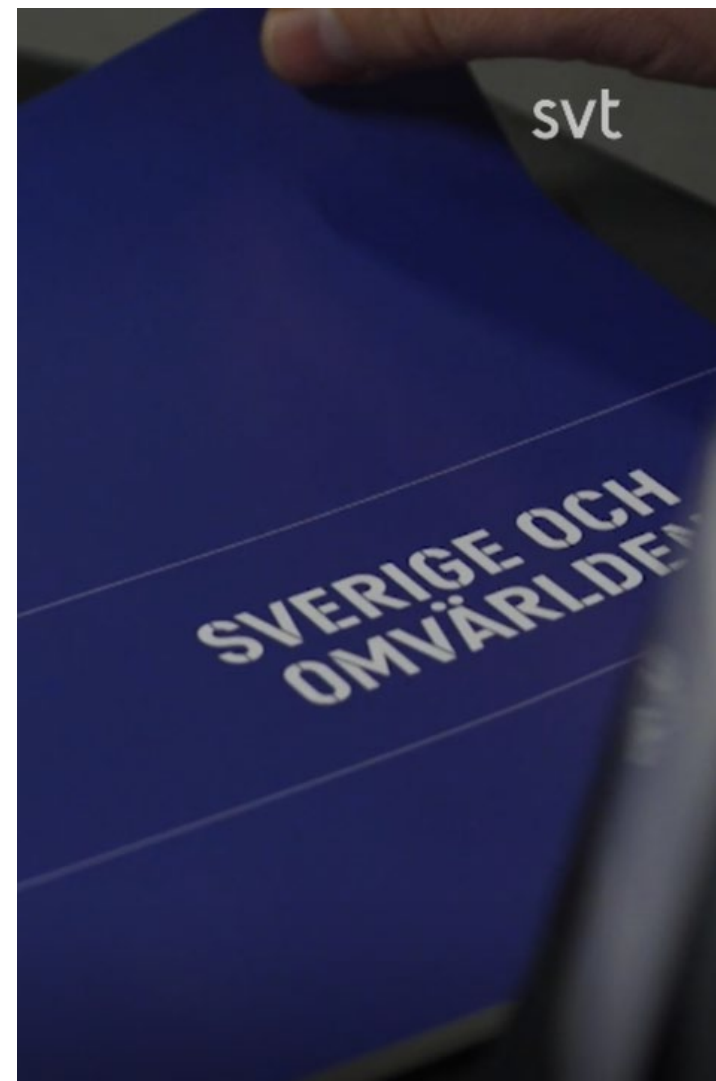
Länsstyrelsen
Östergötland

Säkerhetspolitik

MUST:s årsöversikt

- Riskerna för svensk säkerhet har ökat under 2023
- Ett allvarligt säkerhetsläge med flera parallella kriser
- Parallella kriser innebär ökad risk för eskalering
- Utmanar enigheten att försvara Ukraina
- Ryssland det dimensionerande hotet
- Kinas och Irans underrättelsetjänst påtagliga hot
- Krisen i Röda havet påverkar handelsflödet

Avgörande: En samlad svensk ansats

Klimatförändring

Länsstyrelsen Västergötland

- Riskerna för extremväder och naturolyckor ökar
- Värme leder till torka, bränder, värmestress
- Skyfall leder till översvämningar, ras och skred
- Smittspridning och skadeinsekter ökar
- Påverkar produktion av dricksvatten och livsmedel
- Påverkar det globala flödet av varor och tjänster
- Konflikter och migration påverkar säkerhetspolitiken

Allt större krav på samhällsskydd och beredskap

Länsstyrelsen
Östergötland

CIVIL BEREDSKAP

TOTALFÖRSVAR

KRISBEREDSKAP

[Regeringen.se](https://www.regeringen.se)

CIVILT FÖRSVAR

[Regeringen.se](https://www.regeringen.se)

MILITÄRT FÖRSVAR

[Regeringen.se](https://www.regeringen.se)

[Forsvarsmakten.se](https://www.forsvarsmakten.se)

Länsstyrelsen
Östergötland

Krisberedskap

Egen beredskap för den enskilde i en vecka (eller tre månader) samt god beredskapsplanering inom offentlig och privat sektor...

...ökar ens chanser för överlevnad

...avskräcker och försvårar för fienden

...ger det offentliga möjlighet att hjälpa behövande

En privatperson har krislåda - vad har en företagare?

Länsstyrelsen
Östergötland

Krishantering

Ansvarsprincipen

En verksamhet behåller sitt ansvar i kris.

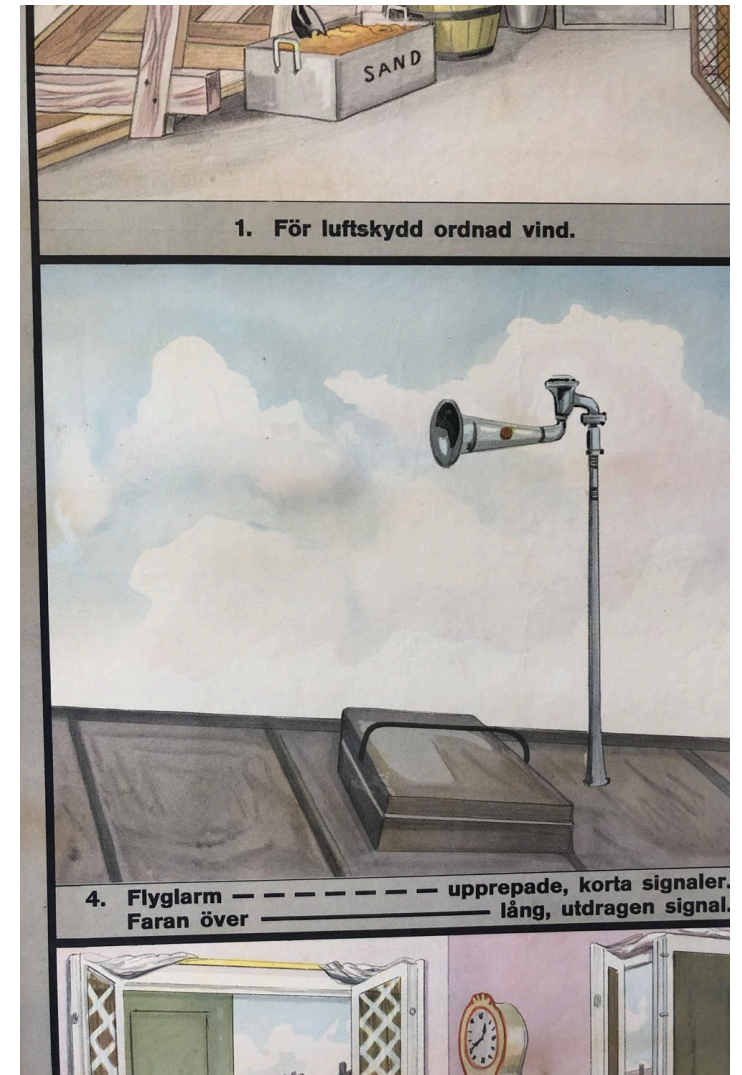
Närhetsprincipen

En kris hanteras på plats, av närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen

Verksamheten ska fortsätta som vanligt så långt möjligt.

[Krisanteringens grunder - Krisinformation.se](http://Krisinformation.se)

Lärdomar från pandemin

Strategisk lagerhållning

- just in time (inga lager) blev en utmaning
- just in case (lager) blev som en försäkring

Produktionsomställning

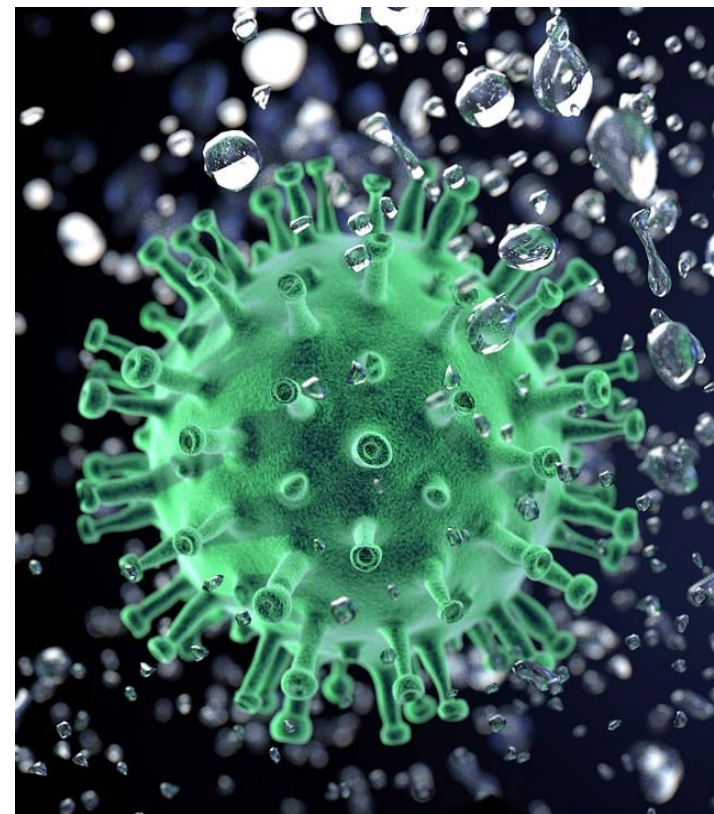
- avgörande både för samhället och företagen

Kontinuitetshantering

- upprätthålla sin egen verksamhet

Försörjningsberedskap

- upprätthålla samhällets verksamhet (funktioner)

Totalförsvaret

- Samverkan civilt och militärt försvar
- Verka avskräckande
- Förbereda för krig
- Försvara mot angrepp
- Skydda samhällets funktioner

Hantera en säkerhetspolitisk kris i minst 3 månader

Länsstyrelsen
Östergötland

STATLIGA MYNDIGHETERS ANSVAR

Sektorsansvariga och civilområdesansvariga myndigheter ska utöver detta samordna åtgärder inför och vid kris och krig.

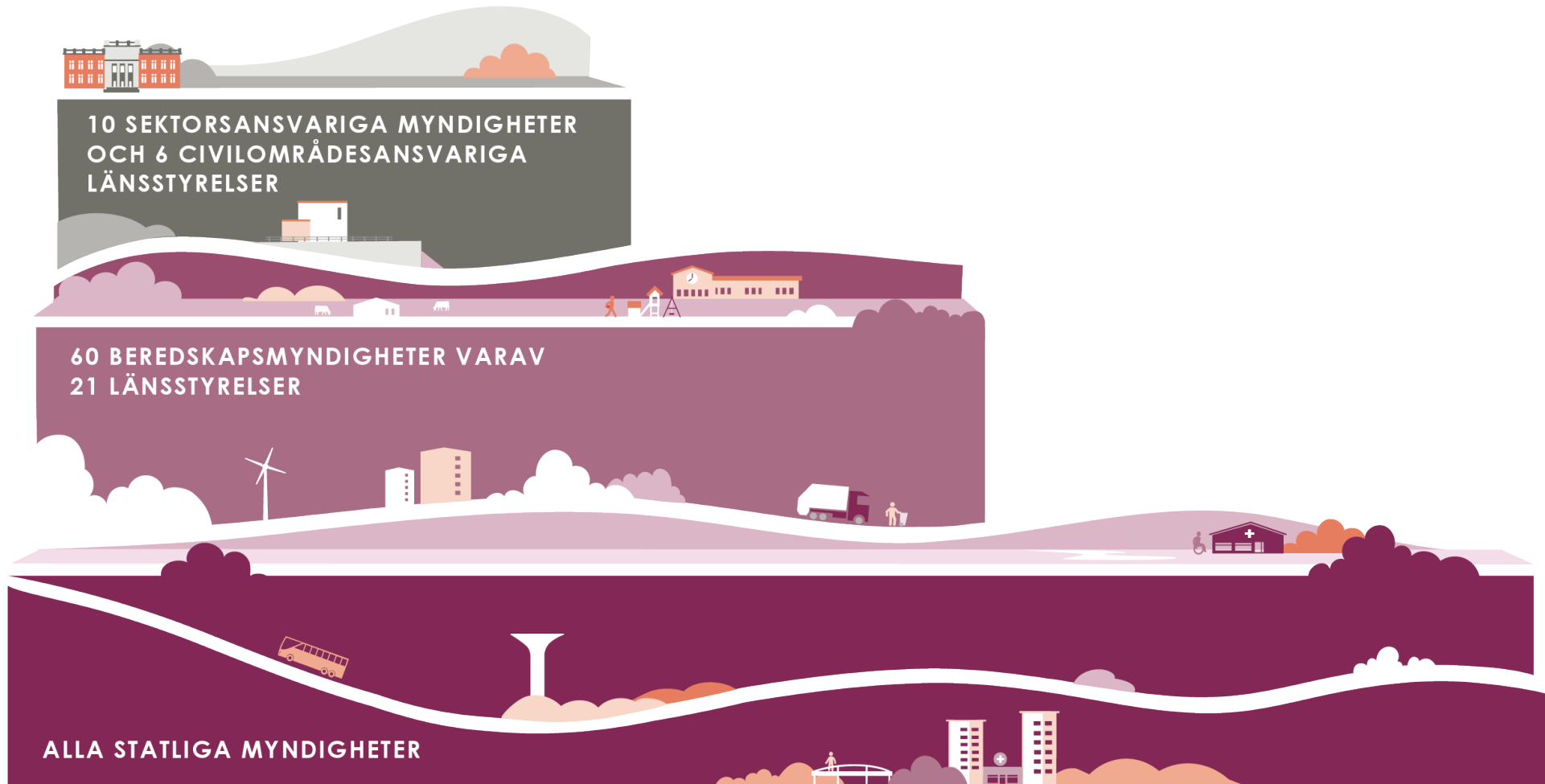
Beredskapsmyndigheterna ansvarar dessutom för verksamheter som är viktiga att upprätthålla inför och vid kris och krig.

Alla statliga myndigheter har ett grundläggande beredskapsansvar.

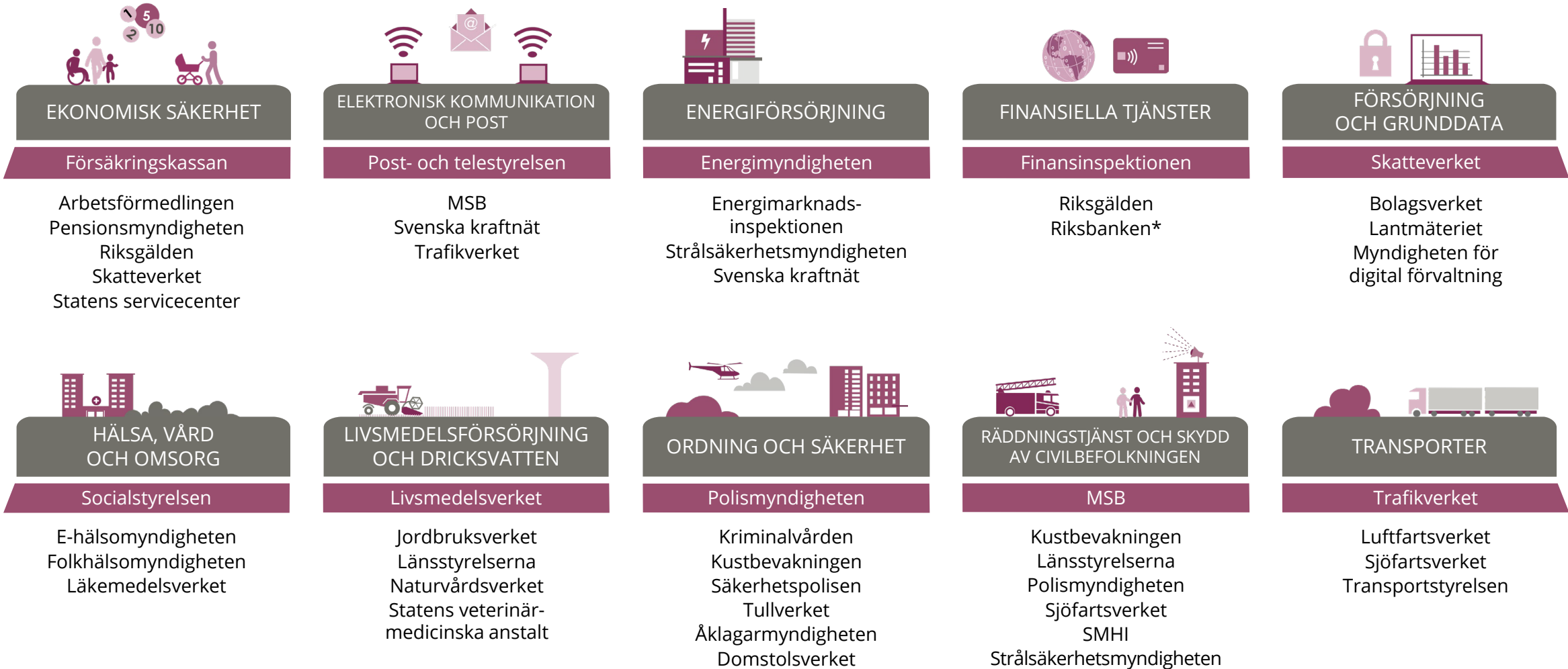
10 SEKTORSANSVARIGA MYNDIGHETER
OCH 6 CIVILOMRÅDESANSVARIGA
LÄNSSTYRELSER

60 BEREDSKAPSMYNDIGHETER VARAV
21 LÄNSSTYRELSER

ALLA STATLIGA MYNDIGHETER

10 BEREDSKAPSSEKTORER

Sektorsansvarig myndighet har i uppgift att leda arbetet med att samordna åtgärder, driva på och stödja arbetet inom sektorn, verka för samverkan och samordning med andra aktörer.

* Riksbanken ingår inte formellt i sektorn men deltar i arbetet då de är en myndighet under Riksdagen.

Livsmedelsverket

Livsmedelsberedskap

Jordbruksverket

Krisberedskap och civilt försvar

Länsstyrelsen

Säkerhet och beredskap

MSB

Strukturreform av krisberedskap och civilt försvar

Länsstyrelsen
Östergötland

Civilområden

Strukturreform 2022

Reformen samlade 21 länsstyrelser i 6 civilområden

Syftet är att kraftsamla totalförsvaret

Civilområdena ska stärka landets motståndskraft under fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig.

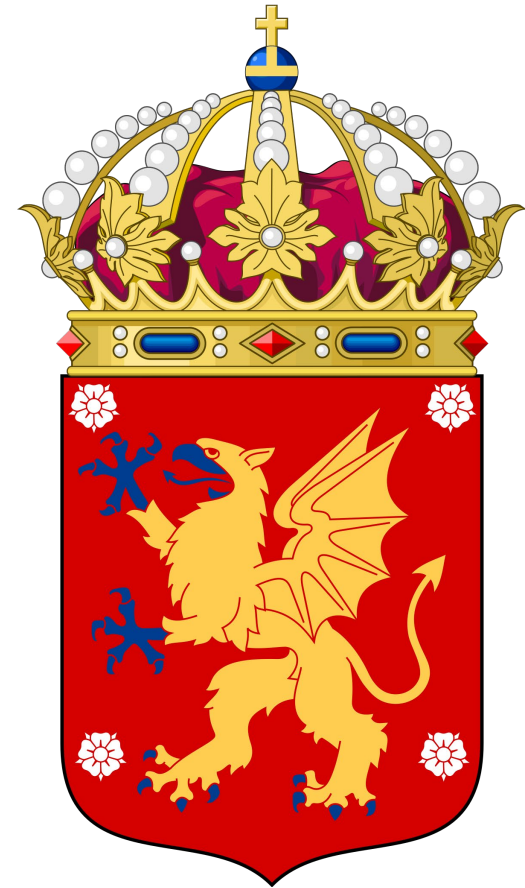
- Tydligare rollfördelning och bättre samordning
- Effektivare samarbete och snabbare beslutsvägar
- Samordnad planering mellan regional och central nivå

Länsstyrelsens roll

- Samordnar arbetet i länet
 - före, under och efter en samhällsstörning
- Högsta civila totalförsvarsmyndigheten i länet
 - samordnar de civila försvarsåtgärderna
 - samordnar civilt och militärt försvar med Försvarsmakten
 - prioriterar och inriktar länets tillgångar

Samordnar i fredstid Samverkan Östergötland

Länsstyrelsen
Östergötland

SAMVERKAN
ÖSTERGÖTLAND

Länsstyrelsen Östergötland

Länets 13 kommuner

Region Östergötland

Polisområde Östergötland

Södra militärregionen

Räddningstjänsten Östra Götaland

Trafikverket

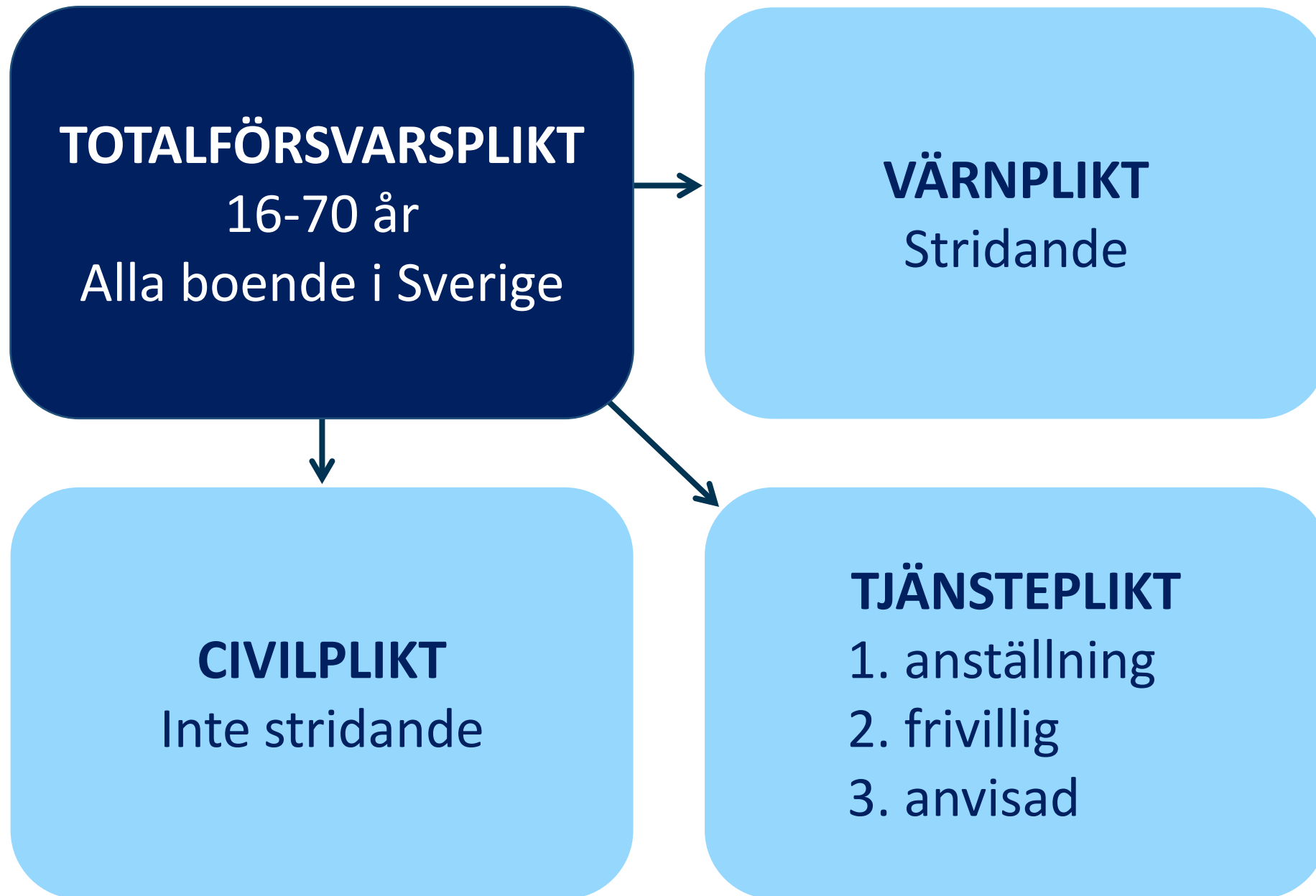
Kustbevakningen

SOS Alarm

[Samverkan Östergötland \(lansstyrelsen.se\)](http://lansstyrelsen.se)

Länsstyrelsen
Östergötland

**KEEP
CALM
AND
CARRY
ON**

” ..öka det svenska jordbrukets
konkurrenskraft och lönsamhet...”

Regeringsförklaringen 2023

Länsstyrelsen
Östergötland

”...en svensk konkurrenskraftig livsmedelsproduktion ...”

Landsbygdsministern

Länsstyrelsen
Östergötland

Lantbrukets sårbarhet

- en uppföljning (2020)

- Beroende av läge och produktion
- Risken för brist på drivmedel
- Beroende av olika stöd, exv EU-stöd
- Personalförsörjning
- Få stora livsmedelsanläggningar
- Exploatering av odlingsbar mark

KRIG: Elförsörjning, digitalisering, leveranskedja, alternativ drift

KLIMAT: Värmestress, vattenbrist, foderbrist, smittspridning

Lantbrukets sårbarhet

- en uppföljning (2020)

**”Lantbrukare har i allmänhet god förmåga
att klara sig efter förändringar.”**

Lantbrukets sårbarhet

- en uppföljning (2020)

Möjliga åtgärder

- Ökad lönsamhet och konkurrenskraft
- Klimatanpassningsåtgärder
- Säkrad tillgång till insatsmedel
- Ökad tillgång till personal
- Samverkan och samarbete

Förslag från lantbrukare

- Mer långsiktiga spelregler från staten
- Satsa på inhemska produkter och biobränslen

Livsmedelsutredningen

Förslag för en mer robust livsmedelsberedskap

- En ny lag om livsmedelsberedskap
- Beredskapslager för primärproduktion: mineralgödsel, spannmål, växtskyddsmedel, utsäde
- Statligt stöd: År1: 500 milj År2: 770 milj År3: 1 miljard
- Kommunerna får ansvar med privata aktörer
- Livsmedelsverket vägleder och utövar tillsyn
- Livsmedelsberedskapsråd

“Vi kan inte bygga på jordbruksmark.”

Länsstyrelsen
Östergötland

Livsmedelsberedskap

livsmedelsverket.se

- Alla ska ha mat och vatten (näring) även i kris och krig
- Beredskapslager - exv utsäde och reningskemikalier
- Samverkan transporter, energi, finansiella tjänster, osv
- Viktigt att stärka Sveriges försörjningsförmåga
- Ett livskraftigt svenskt lantbruk och livsmedelsindustri
- Flexibilitet vid brist eller störda leveranser
- Många utmaningar – exv just in time

”Livsmedelsberedskap - en prioriterad fråga”

Länsstyrelsen
Östergötland

Livsmedelsberedskap

livsmedelsverket.se

- Nationellt och internationellt
- MSB nationell försörjningsberedskap och planering
- Statliga utredningar och politiska inriktningar
 - Livsmedelsstrategin
 - Agenda 2030
 - EU:s gemensamma jordbrukspolitik
 - Den nationella säkerhetsstrategin

Beredskapssektorn

Livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Länsstyrelsen
Östergötland

Mer östgötsk mat!

Regional livsmedelsstrategi

Varför behövs mer östgötsk mat?

- Hållbar livsmedelsförsörjning [miljö, klimat befolkning]
- Tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft
- Säkra livsmedelsförsörjning vid kris

FOKUSOMRÅDEN

Kund och konsument
Konkurrenskraft
Offentlig upphandling
Trygghet

Länsstyrelsen
Östergötland

Förhållningssätt

Kartlägg befintlig verksamhet

- Identifiera sektorsmyndighet
- Definiera målgrupp och flöden
- Identifiera behov vid kris och krig
- Samverka med grannar, företag och myndigheter

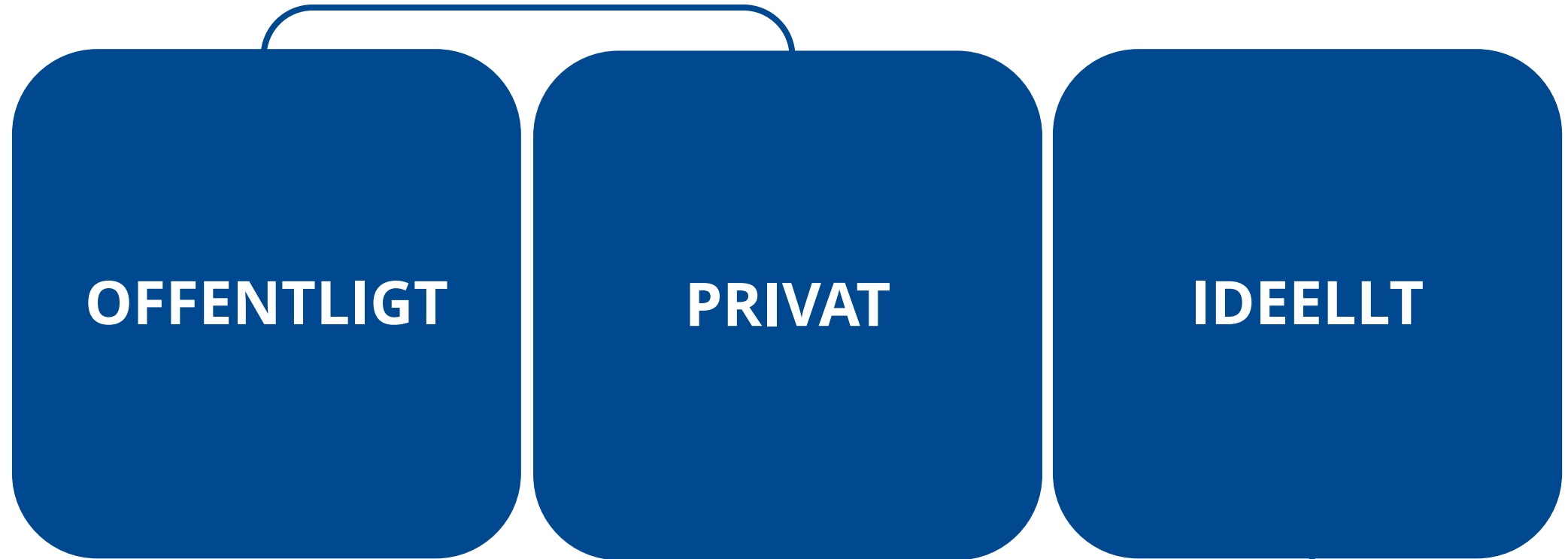
Kontinuitetsplanera

- Skapa robusthet i produktion, kommunikation, säkerhet
- Skapa en risk- och sårbarhetsanalys och en beredskapsplan
- **Analysera om man utför totalförsvarsviktig verksamhet**
- **Skapa krigsorganisation och kartlägg krigsplaceringar**

Utbildning och övning

UPPHANDLING

OFFENTLIGT

PRIVAT

IDEELLT

AVTAL

Samverkan

Grannsamverkan

Företagarsamverkan

Branschorganisationer

Sektorsmyndigheter

Myndigheter, regioner och kommuner

- Näringslivssamordnare
- Beredskapssamordnare
- Säkerhetssamordnare
- Kriskommunikatör

Länsstyrelsen
Östergötland

Utredningar i urval

Nationell samordning av försörjningsberedskapen

Betänkande 31 aug 2023 (Dir. 2021:65 Justitiedepartementet)

Ökad försörjningsberedskap för varor och tjänster från industrin

Betänkande 31 okt 2024 (Dir. 2022:72 Näringsdepartementet)

En ny livsmedelsberedskap (inklusive styrmedel för näringslivet)

Avslutades den 31 januari 2024 (Dir. 2022:33 Näringsdepartementet)

Kraftsamling (första etappen av försvarsberedningens arbete)

Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret Avslutades den 19 dec 2023 (Ds 2023:34 Försvarsdepartementet)

Fördjupning

MSB

[Totalförsvaret grundkurs](#)

[Det här förväntas företag göra](#)

[Försörjningsberedskap](#)

Försvvarshögskolan

[Totalförsvaret grundkurs](#)

[Regelverk och ansvar i totalförsvaret](#)

[Högre kurs i samhällets krisberedskap och totalförsvaret](#)

KSLA

Almedalen

Folk & Försvaret

Vreta Kluster

[Program för försörjningsberedskap](#)

[Näringslivets roll i totalförsvaret](#)

[Personalförsörjning i det civila försvaret vid krig](#)

[Kurser och föredrag](#)

Länsstyrelsen
Östergötland

Tack

Länsstyrelsen
Östergötland